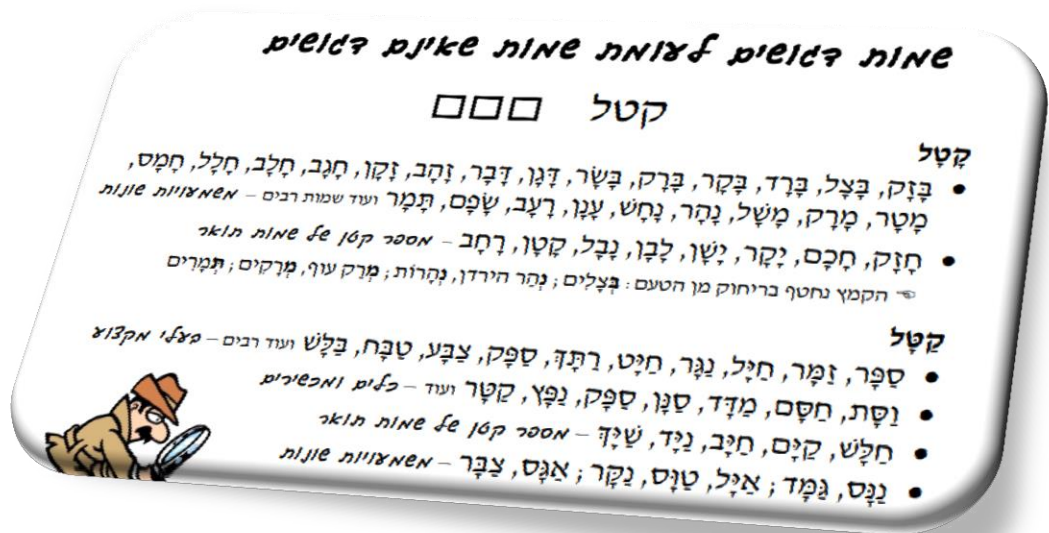

דף ניווט – שמות דגושים לצוות שמות שאינם דגושים

עיינו במסמך "שמות דגושים לעומת שמות שאינם דגושים", וענו על השאלות שלפניכם.

המסמך המלא נמצא באתר העברית ariel72.com

1. מצאו שלושה משקלים שהקמץ שבהם נחטף בהתרחקותו מן הטעם. העתיקו דוגמה מכל משקל כזה. בדוגמה הביאו את צורת היחיד נפרד ובסוגריים את צורות הנטייה (רבים או סמיכות),

למשל: *קפּל*: *קפּל דגוּמה*: *קפּל דגוּמה* (מְרַק, מְרַקִים, מְרַק ירקות)

_____ : *קפּל* 1: _____ : *קפּל דגוּמה*

_____ : *קפּל* 2: _____ : *קפּל דגוּמה*

_____ : *קפּל* 3: _____ : *קפּל דגוּמה*

2. מהן ארבע משמעויות שונות למשקל קטיל? הביאו שתי דוגמאות לכל משמעות.

_____ : *שמעות ראשונה*: _____ : *שתי דוגמאות*

_____ : *שמעות שנייה*: _____ : *שתי דוגמאות*

_____ : *שמעות שלישית*: _____ : *שתי דוגמאות*

_____ : *שמעות רביעית*: _____ : *שתי דוגמאות*

כתב, ערך והגיה: אריאל חסון, הגימנסיה הריאלית, ראשון לציון

3. האם המילה שתיל והמילה צמיג שייכות למשקל קטיל? אם לא, לאיזה משקל הן שייכות? מהי ההגייה התקנית של מילים אלה? העתיקו את המילים עם הניקוד הנכון שלהן כפי שמופיע במסמך.

המילים שתיל וצמיג שייכות למשקל _____,

ולא למשקל _____.

ההגייה התקנית של המילים אלה היא:

4. א. העתיקו שני משקלים – אחד דגוש ואחד לא דגוש – שמשמעותם בעלי מקצוע (או בעל תפקיד). תנו שתי דוגמאות לכל משקל. יש להעתיק את המשקלים עם הניקוד שלהם.

משקל דגוש בציון בעל מקצוע הוא: _____ דוגמאות: _____

משקל לא דגוש בציון בעל מקצוע הוא: _____ דוגמאות: _____

ב. באילו משקלים מהמשקלים שציינתם בסעיף 4 א נוטים גם שמות שמשמעותם כלים ומכשירים? ציינו את המשקל (או את המשקלים) והביאו דוגמאות מתאימות.

5. בכיתה למדנו על שני משקלי שמות פעולה בבניין פיעל. במסמך מופיע שם פעולה נוסף בבניין פיעל. ציינו את שלושת משקלי שמות הפעולה בבניין פיעל, ותנו דוגמה לכל אחד מהם.

שם פעולה בבניין פיעל, משקל ראשון: _____ דוגמה: _____

שם פעולה בבניין פיעל, משקל שני: _____ דוגמה: _____

שם פעולה בבניין פיעל, משקל שלישי: _____ דוגמה: _____

כתב, ערך והגייה: אריאל חסון, הגימנסיה הריאלית, ראשון לציון

6. איזה משקל דגוש משמעותו עוצמה וכוחניות? העתיקו אותו (עם הניקוד) והביאו שתי דוגמאות.

7. משקל קְטָלַת מוכר כ"משקל המחלות" משום ששמות רבים בעברית שמשמעותם **מחלה** נוטים במשקל זה, למשל **אֲדָמָת, חֲצָבָת, כְּלָבָת** ועוד.

א. מצאו לפחות שלוש משמעויות אחרות למשקל זה (מלבד מחלות) והביאו דוגמה לכל משמעות.

ב. משקל קְטָלַת הוא משקל דגוש (דגש תבניתי בעי"ן הפועל). מדוע אס-כך בשם **שְׁעָלַת** (מחלה) או בשם **רְחֻפָת** (כלי תחבורה) לא מופיע דגש תבניתי?

ג. גם השם **שְׁפַעַת** (מחלה) נוטה במשקל קְטָלַת, אך ניקודו שונה: בְּמָקוֹם שני סגולים (קְטָלַת) אנו מוצאים שני פתחים (שְׁפַעַת). הסבירו באילו תנאים הופכים שני הסגולים לשני פתחים.

8. א. מהי ההגייה הנכונה של השמות יתרון, פתרון, דמיון, שוויון? כתבו את המשקל המשותף של שמות אלה (כולל הניקוד המייצג את ההגייתם הנכונה).

ב. האם השמות עיקרון וגיליון שייכים לאותו המשקל שכתבתם בסעיף 8 א? אם לא, מהו המשקל שלהם?

9. לפניכם שמות במשקלים קְטָלַת, קְטָלוֹן וקְטָלוֹן. מיינו אותם לשלוש קבוצות על פי המשמעות. הוסיפו כותרת מתאימה לקבוצה 3. היעזרו במילון במידת הצורך כדי לברר את משמעות השמות.

קבוצה 1:	קבוצה 2:	קבוצה 3:
מחלות ופגעים	שמות עצם מופשטים	
השמות למיון: חיפזון, רגשת, כלבת, דְּמִיוֹן, כישרון, דיכאון, עיוורון, קפצת, עיפרון, יעפת, צְבִיוֹן, חיסרון, קצרת, יְתָרוֹן, קיהיון, כספת, שְׁוִיוֹן.		

כתב, ערך והגייה: אריאל חסון, הגימנסיה הריאלית, ראשון לציון

10. המילה זלולת (בכתיב חסר: זֶלְלָת) נבחרה כחלופה העברית לצירוף הלועזי ג'אנק פוד (junk food). מהו השורש של המילה? מהו המשקל שלה? נסו להעריך אם חלופה זו היא חלופה מוצלחת. בתשובתכם התייחסו הן למשמעות השורש של המילה הן למשמעות המשקל שלה.

11. באיזה משקל מופיע קמץ קטן? מהי המשמעות המשותפת למילים תוכנה, לומדה, נוזקה וכופרה? המקל: _____ המשמעות המשותפת למילים: _____

12. שמות מרובעים

א. באילו משקלים ניתן למצוא שמות בעלי שורש מרובע? הקיפו את התשובה הנכונה.

המקל / המשמעות המשותפת למילים

ב. עיינו במסמך ומצאו שמות מרובעים כדי להשלים את הטבלה שלפניכם במקומות המתאימים.

<i>המקל</i>	<i>המשמעות המשותפת למילים</i>	<i>המקל</i>	<i>המשמעות המשותפת למילים</i>
פ-ר-נ-ס		בעל מקצוע / בעל עיסוק	קָטַל
	אָנַךְ (פתח או צינור אוורור)		
א-כ-ל-ס		שם פעולה בבניין פיעל	
			קָטַלָה
			הִתְקַטְּלוּת
	טַפְּטָפַת		
		מחלות	קָטַלַת
		בעל מקצוע / בעל עיסוק	קָטַלָן
ב-ז-ב-ז			
	דִּפְדְּפוּן		

13. לפניכם משפטים ובהם מילים מודגשות. מצאו במסמך מילים נרדפות למילים המודגשות.

מילה נרדפת	(חפש בעמ'...)	
	1	(1) בשירה של מרים ילן שטקליס אלישבע היא בובה צולעת .
	1	(2) המשטרה מסרה כי הנהג הפוגע איננו שיכור .
	1	(3) אני משתוקק לשמוע את סופו של הסיפור.
	2	(4) אינך יכול ללכת כך למסיבה. הבגד הזה בלוי וממורטט .
	2	(5) דוד המלך היה אב שאיבד את בנו .
	3	(6) לשמחתנו, הרופא גילה שהגידול איננו ממאיר .
	3	(7) בעוד שנה אוכל להחליט על גורלי בעצמי כי אהיה בן שמונה עשרה .
	3	(8) ביום חמישי ניסע לכפר לעזור בקטיף הזיתים .
	3	(9) אבא הזמין כמה קולגות לארוחת ערב אצלנו בבית.
	3	(10) עם המְמָחָה (בלנדר) שקניתי אוכל להכין לעצמי שייק פירות בכל בוקר.
	3	(11) גאדג'ט הוא מוצר מתוחכם שיש בו משהו חדשני בתחום הטכנולוגיה.
	4	(12) התבלינים מן המזרח הגיעו על שיירת גמלים .
	4	(13) אורנה חזרה מטיסה ארוכה והיא סובלת מג'ט לג .
	4	(14) דן אינו יכול לבקר בבית חברתו כי יש לו אלרגיה לחתולים.
	4	(15) ענף ההתעמלות על טרמפולינה הוא ספורט אולימפי חדש.
	4	(16) לפולי הקפה האלה יש ארומה נהדרת.
	4	(17) למנהל הבנק יש שביל באמצע השיער.
	5	(18) הייתה התנגשות עזה, ואני לא זוכר מה קרה אחר כך. הייתי בבלאקאאוט .
	5	(19) העיתון הזה הוא עיתון מטעם משום שהוא מבטא בעיקר את עמדותיה של מפלגת השלטון.
	6	(20) צללתי בשונית האלמוגים באילת בעזרת שנורקל .
	6	(21) אפליקציית וויז היא למעשה מכשיר GPS מתוחכם.
	7	(22) הקמנו ארגון ללא מטרות רווח כדי לקדם אוכלוסיות נחשלות בעיר.
	7	(23) בכנסת פועלת קבוצה של אנשים שמטרותם לשכנע את חברי הכנסת לפעול למען אינטרסים של גורמים שונים.
	7	(24) אתמול אכלנו כתיחה (שניצל). הערב אכלנו סטייק .
	8	(25) רבים מושפעים ממנו בזכות הכריזמה שלו.
(שתי מילים שונות)	8	(26) רות היא מועמדת מועדפת לקידום. יש לה פוטנציאל רב והיא אף מגלה הגינות ונאמנות חסרת פשרות לעקרוניותיה.
	8	(27) משה פיתח תוכנה ללימוד ולהדרכה בנושא נהיגה בטוחה.
	8	(28) סוכני המוסד השתילו תוכנת ריגול בשרתי המחשבים האיראניים.
	9	(29) החוזה נמצא במסמך הנלווה למכתב ששלחתי בדוא"ל (אימייל).
	9	(30) הפוסט שהעלתה דנה בטוויטר עורר הדים רבים.

 צבוקה נ'צ'מה

כתב, ערך והגיה: אריאל חסון, הגימנסיה הריאלית, ראשון לציון